

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 13.06.2013
Sayı: 967

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gerekçesi ekte sunulan, AKP döneminde uygulanan vergi politikalarının gelir dağılımını bozan, refahı baskılayan ve iflaslara yol açan ekonomik ve sosyal sonuçlarının tespiti ve bu çerçevede vergi politikalarının ödeme gücü prensibi ve sosyal amaçları gözetilen anayasal ilkeler doğrultusunda dönüştürülmesi için Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

~~Ali Sarıbaş~~
Ali SARIBAŞ

Gökale Mv.

Hilmiye
Höyükçü
Razımv

Emre Koprulu
Tebrikatçı Mv.

Kadir Gökmen Öztürk

Namık Barutçu
Balıkesir Mv.

M. SERDAR SORDAN
Araştırma Mv.

Artur Atas
Mersin Mv.

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili ①

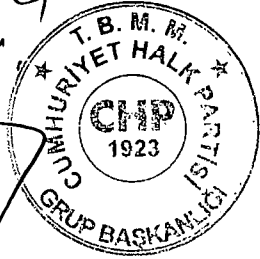
Ayşe Medret Auer
Balıkesir Mv.

Alaattin Yılmaz
İZMİR

Orhan Düzgün
T.C. M. M.

Gürkan AÇAR
Araştırma Mv.

Ali Rıza Öztürk
Mersin Mv.

Sayı: 967

[illegible]

GEREKÇE:

AKP hükümetleri döneminde ülkemizde uygulanan vergi politikasının iki ana yönelişi olmuştur. Bunlardan birincisi, halkın vergi yükünün artırılmasıdır. Halkın gelir, servet ve harcamalarından ödediği verginin artış hızı, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla artış hızının üzerinde seyretmiştir. Vergi yükünün artmasının yanı sıra ikinci önemli yöneliş vergi gelirleri içindeki dolaylı vergi gelirlerinin payının artırılması olmuştur. Daha açık bir ifadeyle, gelir ve kazanç üzerinden alınan vergiler yerine, ithalde ve dâhilde alınan Katma Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Bankacılık ve Sigorta Muameleleri Vergisi ve diğer dolaylı vergilere ağırlık verilmiştir.

Gerek vergi yükündeki artış gerekse dolaylı vergilerin toplam vergiler içindeki payındaki artış, toplumun refahını baskılayan ve gelir dağılımını da bozan etkilere yol açtığı gibi ekonominin kırılmalığının artmasına ve kaynak tahsisinde etkinlik kaybına yol açmıştır. Diğer bir ifadeyle, AKP Hükümetleri tarafından vergilerin bir iktisat politikası aracı olarak kullanılmasından ziyade, gelir-hâsılat boyutuna odaklanan dar bir perspektif benimsenmiştir.

Diğer taraftan, uygulanan ekonomik politikalar nedeniyle TL'nin değerlenmesiyle oluşan ithal fiyatlar karşısında rekabet edemeyen reel kesim ve özellikle KOBİ'ler, ticaret erbabı ve küçük esnaf iflasa sürüklenmiştir. Bununla birlikte, reel kesimin çözülmesi ve işsizliğin yükselmesine karşın, ithalden alınan KDV ve ÖTV hâsılatlarının olağan dışı artışı Hükümet tarafından bütçenin olumlu performansı olarak değerlendirilirken, Hükümet sağladığı vergi performansı nedeniyle adeta ithalatı teşvik etmiştir. Ancak, ithalde alınan KDV'de beklentilerin üzerinde görülen hâsılat artışları ise ithal ikameyi olanaklı kılacak teknoloji geliştirme programlarına, KOBİ'lerin finansman sorunlarına ve işsizlikle mücadeleye yeterli düzeyde yönlendirilememiştir. Bu tercihler ise cari işlemler açığının artması, özel kesim borçluluk oranının yükselmesi ve Merkez Bankası rezervlerinin ithalata ve kısa vadeli dış borçlara oranının düşmesi gibi sonuçlara yol açarak ekonominin kırılmalığının artırmıştır.

Öte yandan, kayıt dışı ekonomiyle mücadele politikası Hükümetin öncelikleri arasında yer almasına rağmen, bu politika ile tutarlı alt politika setlerinin bulunmadığı görülmektedir. Bu çerçevede, dar bir vergi tabanının üzerine yüklenirken, vergi kaçırma veya vergiden kaçınma faaliyetlerinin üzerine gerektiği gibi gidilememiştir. Aksine Hükümet siyasi

kararlılığını kayıt dışı mücadelede görev alacak Maliye Bakanlığı denetim bürokrasisinin motivasyonunun kırılması veya zayıflatılmasında göstermiştir.

Ödeme gücü ilkesine dayalı gelir ve kurumlar vergileri yerine KDV ve özel tüketim vergisine doğru kayma alt ve orta gelir düzeyindeki hane halkları üzerinde vergi baskısının artmasına ve bunun sonucunda vergi adaletinin ve meşruiyetinin zedelenmesine yol açmaktadır. Ücret, maaş ve küçük üretici gelirleri ile geçinen kesimlerin reel gelirlerinde artış olmazken harcamaları üzerindeki vergi yüklerinin en az büyüme oranları kadar arttığı ve sürekli güncellendiği görülmektedir. Bunun sonucunda alt-orta gelir gruplarının üst gelir grupları karşısında nispi bölüşüm konumları sürekli olarak bozulmaktadır.

Diğer bir önemli sorun da, vergi mevzuatının parçalı, dağınık ve karmaşık yapısı nedeniyle uygulamayı mükelleflerin anlayamaması ve kamuoyu denetiminin gerektiği gibi yapılamamasıdır. Gelir ve Kurumlar vergilerinde uygulanan çok sayıda muafiyet ve istisna, vergi kanunlarında ve ikincil mevzuatta yapılan sürekli değişiklikler ve sadelikten uzak hükümler karşısında mükellef hakları ihlal edilmektedir. Bunun sonucunda vergi bilinci, vergilendirme ve demokrasi alanındaki karşılıklı bağlar zayıflamaktadır.

1961 tarihli olan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun yürürlükten kaldırılarak mükellef odaklı şeffaf ve hesap verme sorumluluğu ilkelerini yaşama geçirecek yeni kanuni düzenlemeler yapılması ihtiyacına karşın, Hükümet, 11 yıl boyunca bu ihtiyacın gereklerine uygun kanun tasarılarını Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmamıştır.

Bu çerçevede, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bütçe hakkının bir gereği olarak kamu kaynağının elde edilmesinin en temel yolu olan vergi politikası alanında gerekli değişikliklerin yapılmasına ve kapsamlı politikaların geliştirilerek gerekli önlemlerin alınmasına acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

